

Leku-izen berezien gaineko gorabehera batzuk

- Zenbait lurralde- eta udal-izenen jokabidea
- Jentilizioak: leku-izen bereziak + -(T)AR

Zenbait lurralde- eta udal-izenen jokabidea

Euskal Herriko zenbait lurralde- eta udal-izenek **a** bokala dute bukaeran. Horietako batzuek bokalari eusten diote jokatzeko direnean, eta beste batzuek, berriz, galdu egiten dute.

Zenbait lurralde- eta udal-izenen jokabidea

Lurralde- eta udal-izen hauek eusten diote **a** bokalari:

- Aurten ere pasatuko da **Mungiatik** Korrika.
 - *Aurten ere pasatuko da **Mungitik** Korrika.
- Gaur arratsaldean **Getariara** joango naiz.
 - *Gaur arratsaldean **Getarira** joango naiz.
- **Donostiako** argazki zahar batzuk erakutsi zizkidaten.
 - ***Donostiko** argazki zahar batzuk erakutsi zizkidaten.
- Aste honetan bertan desagertuko da **Errenteriako** eraikin historiko hori.
 - *Aste honetan bertan desagertuko da **Errenteriko** eraikin...
- Jende asko hurbilduko da **Ondarroara**.
 - *Jende asko hurbilduko da **Ondarrura**.

Zenbait lurralde- eta udal-izenen jokabidea

Honako hauek ere eusten diote **a** bokalari:

○ Aezkoa	○ Garaioa	○ Lemoa	○ Pasaia
○ Alegia	○ Gipuzkoa	○ Lodosa	○ Plentzia
○ Apaioa	○ Hendaia	○ Makea	○ Zaldibia
○ Aramendia	○ Irabia	○ Mendabia	○ Zestoa
○ Atarrabia	○ Izpurua	○ Nafarroa	○ Zuberoa
○ Barrundia	○ Ledea	○ Ordizia	○ Zuia
○ Bedia	○ Legaria	○ Ororbia	○ Zumaia
○ Gabiria	○ Leioa	○ Ostankoa	○

Zenbait lurralde- eta udal-izenen jokabidea

Lurralde- eta udal-izen batzuek **a** bokala galtzen dute lekuzko deklinabide-kasuetan:

- **Bizkaia** Euskal Herriko zazpi herrialdeetako bat da.
- **Bizkaian** sortzen diren hiri-hondakin guztiak tratatu beharko dira.
- **Bizkaitik** Leitzara joateko autobusa antolatu dugu.
- Zaborra **Bizkaira** eramateko ituna hiru urtez luzatzea eskatuko dute.
- **Bizkai**ko kazetariak urteko kirolari onena izendatu dute.
- Ermita hori Elgoibartik **Bizkairantz** doan bide nagusi zaharrean dago.

Alegia, izen arrunten antzera jokatzeko dira lekuzko kasuetan:
a bokalik gabe, NON kasuan izan ezik.

Zenbait lurralde- eta udal-izenen jokabidea

Honako hauek ere galtzen dute **a** bokala:

○ Abaurregaina	○ Forua	○ Olatzagutia
○ Abaurrepea	○ Harana	○ Otsagabia
○ Asparrena	○ Hondarribia	○ Urizaharra
○ Azkoitia	○ Iruñea	○ Zigoitia
○ Azpeitia	○ Mallabia	○ Ziordia
○ Basaburua	○ Mañaria	○ Zizur Nagusia
○ Berriatua	○ Medigorria	○ ...
○ Busturia	○ Nafarroa Beherea	
○ Ermua	○ Olaberria	

Zenbait lurralde- eta udal-izenen jokabidea

Eskualde-izen batzuek *alde*, *ibar*, *merindade* edo *haran* izena dute osagai, edo *garai*, *handi* edo *txipi* izenondoa. Eskualde-izen horiek ere galtzen dute **a** bokala, jokatzeko direnean:

- Durangaldea (-a)
- Ezkerraldea (-a)
- Tolosaldea (-a)
- Lapurdi Ekialdea (-a)
- Lapurdi Erdialdea (-a)
- Tuterako Merindadea (-a)
- Erriberriko Merindadea (-a)
- Iruñeko Merindadea (-a)
- Enkarterriko Haranak (-ak)
- Ameskoa Ibarrak (-ak)
- Urraul Ibarrak (-ak)
- Lapurdi Garaia (-a)
- Arbaila Txipia (-a)

Zenbait lurralde- eta udal-izenen jokabidea

Gogoratu, bestalde, leku-izen berezi hauek ez dutela **a** bokalik:

○ Altsasu	○ Elbete	○ Legazpi
○ Arrakasgoiti	○ Eltzaburu	○ Luhuso
○ Aulesti	○ Erriberri	○ Ubide
○ Aurizberri	○ Errigoiti	○ Ulibarri
○ Bakaiku	○ Hiriberrri	○ Ulibeiti
○ Benegorri	○ Ibarrangelu	○ Unanu
○ Beramendi	○ Itsasperri	○ Urraulbeiti
○ Berriobeiti	○ Iturmendi	○ Urraulgoiti
○ Berriogoiti	○ Larrabetzu	○ Urretxu

Jentilizioak: leku-izen bereziak + -(T)AR

Leku-izen bereziei -(t)ar atzizkia erantsiz, jatorria adierazten duten izenondoak sortzen dira:

- Gipuzkoa + (t)ar = gipuzkoar
- Gorkiz + (t)ar = gorkiztar
- Zarautz + (t)ar = zarautzar
- Legazpi + (t)ar = legazpiar
- Donostia + (t)ar = donostiar
- Plentzia + (t)ar = plentziar

Jentilizioak: leku-izen bereziak + -(T)AR

Noiz *-ar*, noiz *-tar* eta noiz *-dar*?

Horri buruzko informazioa, Euskaltzaindiak ematen digu, argitalpen digital hauetan:

Onomastika

- [Euskal Herriko leku-izenak](#) (Pdf, 2,8 Mb)
- [Euskal Herriko udalerrien zerrenda alfabetikoa](#) (Pdf, 470 Kb)
- Argibide-eskaerak

Jentilizioak: kokapena

Gramatikaren arabera, izenaren ezker/eskuinean joan daitezke; literatura-tradizioan, ezkerrean maizago agertzen dira baina.

- arabar poeta
- poeta arabarra

«Izenaren aurreko aldea oso kargatuta datorrenean -(t)ar hauek atzealdean (izenaren eskuinean) izenondo gisa ematea komeni da.»

[Sarasola, I. (1997) , *Euskara Batuaren Ajeak*. Donostia: Alberdania]

Jentilizioak: azken oharra

Leku-izen berezietatik sortzen badira ere, letra xehez idazten dira jentilizioak.

- Berrogei ordu daramatza **bilbotar** mendizale batek Andeetan galduta.
 - *Berrogei ordu daramatza **Bilbotar** mendizale batek...
- Irristailuen lasterketan, **gasteiztar** irristalariak nagusitu ziren.
 - *Irristailuen lasterketan, **Gasteiztar** irristalariak nagusitu ziren.
- Hilaren 23an, Jon Plazaola **donostiar** tenor ospetsua izango dugu gurean.
 - * ... Jon Plazaola **Donostiar** tenor ospetsua izango dugu.